

Belen'go larrosak

(Jafapena)

Artzain-neskatuak egin elean ikusita, Miren Neskutzaren bijotz deuna pozez bete zan. Eta ori zala-ta, lantzen-bein, artzainetxubari, begirakune goztak zuzentzen eutsozan. Apaltasunaren onoino onuratsuba aren gogo-bijotzañ ondo esnerik ikusten etalako... Ondio baña, neskatalitzubaren gogo-barata, onoino gezagogaz orniu gura ixan eben.

Erbeketxu bariz, Miren Neskutzaren orietan zalarik, Ume Jaungoikuagaz barkerik ardurazan; ludi gustijan besterik inor ezpaiguan, bere begi-urdin zabalak askatxu txiora bakaria zuzentzen ebatan. Begira ta begira ase be ezin zan egin. "Umiaren zoragarria...!" — gelduta esaten eben.

Baña, ola zala be, Ume zoragarrijaren ezpan politetan ondiñokaren ifi-bafe txiki bat be ezeban ikusi... Ofrik emoten eutsun ba min... Umiaren ituntasunak eta txirotasunak tamalduta eukoen...

Alako baten, neskato bijotz-mindubak, Miren Neskutzari, arpegira begitatuabotz-dandareñ jlandu eutsun.

—Ume zoragarri onek, zegatik dagi negar...?

—Neure kutuntxu onek, gixonen obenakatik dagin negar... —M'ren Neskutzak, arpegi beñ-gozca erantzun eutsun.

—Eta Ume matagafijau Jaungoikua ixanik, zegatik dago otzez dardar ka...? — Erbeketxu, irugaren itanu eutsun.

—Gixonen bijotzeta matasunaren apufik (artzañenetañ ezik) aurkitu eztalako otzak mingafiro igituten yon neure semia... —Neskutzak, negara begijetan etala erantzun eutsun.

—Eta Ume edef-edefau zeru-lufaren Jibia ixanda, ain txiro zer dala ta, agertzen da...? — Erbeketxu, irugaren itanu eutsun.

—Luditak aberasikeriaren zero-bitzetan itxuti ezteidxantuz, neure semia, zera-lufaren Eregia, etxe zaf onetan txiro agertzen don... —Neskutzak oldozkoz erantzun eutsun — Ufe-zidareañ ditzira utsakaz adimenik ilunduta dakuoezan gixon gustijau alpatasunaren-bidez zera-bildia erakusteko, ezezikasun gorjien azkenengo txirua lez aukitzetan don nire bitxi-lora bakaria...

Eginkiro itan berezien erantzun egokijk afetaz entzunkuak, Erbeketxu, senetik urtenda lez Jaungoikuaren erukitusun andija joranez goraldutzen asu zan; gixonen Jaungoikuaganañ eskerfagekeriakaz be bide-batez gomutetan zalarik. Elen'erako bidian ebiñ ebazan asmu-zorukaz be, antxe berrian bat-katez gomutua zan; eta ori zala-ta, eginkiro utsakorban beria lako, batzen garbitzu eutsoran matasuneko-damu onuratsua, berbertatik bijotzaterako zortziona ixan eben.

Fuparau artzazak, Mesias aintzagarriari, gaztak, bildots, ardi ta abar, nezuk asko eruan eutsocuan. Erbeketxu bafa, aingeru-zurijaren atzian menjia hera iraduz abiazal zala, olako bezuzik egiterik bururatu be etxakon egin.

Berak be baña, aingerubaren aalkuari jaramonda, Mesias aintzagarriari opari bat egitekotan Belen' eratu zala-ta, askatuko Umetzu samurari, beraziko oparia egitia erahagi eben; matasuneko-laztan gozoa emotia, aingeru-zurijak esan eutsun lez...

Eta oldoztu te egin... bare esku bijak bularian ebañalarik, askatxu urezatua, bertan matasun-egafiz aukitzetan zan Ume-Jaungoikuari, bijotzettiko laztan gozo-gozua emon eutsun. Orduan zaren bijotz-dardaria...! Ume zoragarri bat loratu zan; Miren Neskutzak be bafe gozoa egin eben, eta Joseba deuri be bardin-egin eben. Eta irurak era batez Erbeketxu adi geratu ziran...

Eta sendi deuna artzain-neskatuari adi eguna bitartian, an goyan gabaren itzalian andikro egurastunen jharduban ilargi mosu-zabalak, margo askotako argi berezijakaz txabola inguru gustija, miragafiro argiztu eben; eta ortez zilar oin ixilez ebilan aixiñ "lora-kantua" eresi-biguez abeseta, zeruko-ixal gustijak oyal-urdin meyan gaste-artegiak lez igitu ziran. Txabolako biztanle deunaen omenez igitu ziran...

(Jafatzeko.)

Txomin beti prakandun!

(IPUNA)

Goiko-Etxe deritan baseri etxian, Jon-Anton eta Kospa senari-emastiak bixi ziran.

Senari-emasti onek Txomin eta Andoni ixendun ogeta bost, eta ogei urteko semiak ebezan.

Golko-etcxe baserria, bere solo, baso, beriesi, eta baseri zabalak, aberatsu, be, aberatsu zan. Kortan idzik biroitz, bel, txal, eta txari edef bi ebezan.

Onera ganera, asto, koneju, olo, aker eta aintzak be, eurakaz zitubezan. Goiko-etcxe'n ba, lana ugari edef bi ebezan.

Basari etcxe onek beko aldetxuban Eftora-bafitxuendun beste basaritxu bat zan, eta etcxe onen biztanlia Martin eritxon gixon alarguna bere alabatxu bakaragaz bixi zan.

Martin'en alabika Pantxike eban ixeña, eta uda-bafiko "kabelifia" baño, be, politaguza zan.

Gastian artian eza mirari egitekua txan, be, ta, Txomin eta Pantxike alkaregaz matetu ziran, eta euran gurasuak jakinian ganera eldu ziranman neska-mutil onen eskontzak geritzten as; ziran.

Osteria auzoko sendi artian ixilpeko zuru-murubak arakatutene as; ziran.

—Zef dala ta eskontzen dira aini Pantzike ta Txomin? —Ondio aikaregaz egin batzuk baño ezpadabutza?

—Egun batzuk... —Egun batzuk... Bai xillian...! Bafa aspitik ufta bete baño geyago ebiltzaran.

Txomin eta Pantxike'n gurasuak albat ariferi eskontzeko gurea eben. Aibait lan egon etxian beti egozelak Txomin'en paltan, egunaroko lanak amatu-ezin da.

Batian Pantzike'i "Kankafua" jazotan iturira lagundu biera ixan dabelako, bestian astuak tresnak jauntzalako, ta, konpondu biera euki-dabelako, atxakia-atxakian ganian, eta pitian-pitian Txomin'en atzian nundik nora agertuko.

Martin'eri beste arenbeste jazotene yakon bere alabiagaz. Ezin eban etxera "karifa" egun/santu gustijan, eta itanduko ba'euson nundik-nora ixan dan atxakia berialaxe eban abuan.

Kospa, Txomin'en ama, beti eguna nundik-nora ikusiko bere ixan biera iban. —Zenbat bidaf esaten eu tsan Txomin'eri? —Ai sem...! Pantzike'lako neskataliar ezin idoro leike ibundik neskataliar! —Aren matralan gofi...! Eta ene Txomin bitza darioja egoten zan amaren berbak entzun, da.

Euzkadi

Gayak

Euzkel-IXENAK

Begoñako Azumendi'tar Matai eta Landeta'tar Gerbase senari-emazte aberzialak, semetxu barija ekiñ dabe. Eta uguzian, euzkotar zintzueyai quea lez, Josu Mirena euzkel-ixen politik ezari dautsoz. Zorionak eta jafai, Euzkadi-matasuna itszkaz bakañik barik, egitenakaz erakutsi biañ da-ta.

ASI DIRA

Esker-eskumak, eta abar, eriketa sartzera eraten asi dira.

Efiketeta ta "eriko satsak" esaten yakezaren solo-ongarijak, sasgarri mueta askogaz egifniko atsa baño besterik eztarriuenak ixaten dira, bariz. Txaidietan eta abar batzen dabezen zataferi-jekaz egiten diran satsak. Abarka, aterketa, zapata-zoru zañak eta zañaketa mueta gustijakaz egiten dan satza.

Sats zatafoik, gure baserijetako lugun argiak, ondoko ondo ezagutzen dabe. Eta merke-merke ixan ezian, eztabez erosu gura ixaten, zarifan, ongarri dirlakuan, kaltegari ixaten dira-ta.

Deusto'ko joyotzea dala-ta

TXOMIN ETA ANTONEN EZTA-BAIDEA

Txomin.—Kaxo, Anton, zer diñok, ba?

Anton.—Emen nayagok, Txomin, gauf Deusto'ra onen beste notia zer dala-ta doyzan oldoztu ezifik.

Txomin.—¿zer diñok, Anton? — Ondio be ofetan au? Eztañik, ba deus-tofar Euzko-Batzoki'a daguan Jayotza ikusten etofi dirala, ala?

Anton.—¿Zelango Jayotza?

Txomin.—Ai elanton! szagun dok, ik, zera azan, Batzoki'a nogen biañan, "Zirkulu" baten egor ikan bañitza, ikusiko van bai, ik. Eta gauf etori dala-ta etofi diran satsak, kaltzegari baño eztosuz-eta.

Anton.—¿Nora juatia gura dok, ba? Txomin.—Ba, Jayotza ikusten.

Anton.—¿Eta gero nire etxian jaketen ba-yoek Batzoki'a nogen ikan nazala...?

Txomin.—Tirok, mutil, lelokeri joxi egijkek, eta gayuzan.

Bijak bafura sarzten dira. Eta Anton'ek afituta diñio:

—Egija, dok, mutil; neure bixi gustijan etxuak ikusí a lau Jayotza politik. Irudijk, bariz, egizkuak dozak ikan be, nik kartzeokoa ixango zuzala ute ikan nayuan, bafia. Ikuaketa doko gero, ikan be Jayotza au! Gauza edef onelik ikusita, neuri be, abertzaliza ixateko gurarija softutu yatak, eta eku gura ixanezker, berton bazketutako nitzakek.

Txomin.—Gurako etxuak, ba, Anton. — Eka bostekua, eta gaufitik auferantz, orafiañetare ayreuxak ikan bañatuk be, adizkide kutunak ixango gañat.

Anton.—Eta nik, gaufitik aufera, aberkidea defuko deuat, eta Jel'pian eure otseñ eskiñi.

Txindof-Kumia.

dunak? ¡Oixe ez! ¡Urijan, be badira natarena!

Txindof-Kumia gaur egitean dira, eta urtzen batzuetan astea.

—¡Egija, dok, mutil, lelokeri joxi egijkek, eta gayuzan.

Bijak bafura sarzten dira. Eta Anton'ek afituta diñio:

—Egija, dok, mutil; neure bixi gustijan etxuak ikusí a lau Jayotza politik. Irudijk, bariz, egizkuak dozak ikan be, nik kartzeokoa ixango zuzala ute ikan nayuan, bafia. Ikuaketa doko gero, ikan be Jayotza au! Gauza edef onelik ikusita, neuri be, abertzaliza ixateko gurarija softutu yatak, eta eku gura ixanezker, berton bazketutako nitzakek.

Txomin.—Gurako etxuak, ba, Anton. — Eka bostekua, eta gaufitik auferantz, orafiañetare ayreuxak ikan bañatuk be, adizkide kutunak ixango gañat.

Anton.—Eta nik, gaufitik aufera, aberkidea defuko deuat, eta Jel'pian eure otseñ eskiñi.

Txindof-Kumia.

dunak? ¡Oixe ez! ¡Urijan, be badira natarena!

Txindof-Kumia gaur egitean dira, eta urtzen batzuetan astea.

—¡Egija, dok, mutil, lelokeri joxi egijkek, eta gayuzan.

Bijak bafura sarzten dira. Eta Anton'ek afituta diñio:

—Egija, dok, mutil; neure bixi gustijan etxuak ikusí a lau Jayotza politik. Irudijk, bariz, egizkuak dozak ikan be, nik kartzeokoa ixango zuzala ute ikan nayuan, bafia. Ikuaketa doko gero, ikan be Jayotza au! Gauza edef onelik ikusita, neuri be, abertzaliza ixateko gurarija softutu yatak, eta eku gura ixanezker, berton bazketutako nitzakek.

Txomin.—Gurako etxuak, ba, Anton. — Eka bostekua, eta gaufitik auferantz, orafiañetare ayreuxak ikan bañatuk be, adizkide kutunak ixango gañat.

Anton.—Eta nik, gaufitik aufera, aberkidea defuko deuat, eta Jel'pian eure otseñ eskiñi.

Txindof-Kumia.

dunak? ¡Oixe ez! ¡Urijan, be badira natarena!

Txindof-Kumia gaur egitean dira, eta urtzen batzuetan astea.

—¡Egija, dok, mutil, lelokeri joxi egijkek, eta gayuzan.

Bijak bafura sarzten dira. Eta Anton'ek afituta diñio:

—Egija, dok, mutil; neure bixi gustijan etxuak ikusí a lau Jayotza politik. Irudijk, bariz, egizkuak dozak ikan be, nik kartzeokoa ixango zuzala ute ikan nayuan, bafia. Ikuaketa doko gero, ikan be Jayotza au! Gauza edef onelik ikusita, neuri be, abertzaliza ixateko gurarija softutu yatak, eta eku gura ixanezker, berton bazketutako nitzakek.

Txomin.—Gurako etxuak, ba, Anton. — Eka bostekua, eta gaufitik auferantz, orafiañetare ayreuxak ikan bañatuk be, adizkide kutunak ixango gañat.

Anton.—Eta nik, gaufitik aufera, aberkidea defuko deuat, eta Jel'pian eure otseñ eskiñi.

Txindof-Kumia.

dunak? ¡Oixe ez! ¡Urijan, be badira natarena!

Txindof-Kumia gaur egitean dira, eta urtzen batzuetan astea.

—¡Egija, dok, mutil, lelokeri joxi egijkek, eta gayuzan.

Bijak bafura sarzten dira. Eta Anton'ek afituta diñio:

—Egija, dok, mutil; neure bixi gustijan etxuak ikusí a lau Jayotza politik. Irudijk, bariz, egizkuak dozak ikan be, nik kartzeokoa ixango zuzala ute ikan nayuan, bafia. Ikuaketa doko gero, ikan be Jayotza au! Gauza edef onelik ikusita, neuri be, abertzaliza ixateko gurarija softutu yatak, eta eku gura ixanezker, berton bazketutako nitzakek.

Txomin.—Gurako etxuak, ba, Anton. — Eka bostekua, eta gaufitik auferantz, orafiañetare ayreuxak ikan bañatuk be, adizkide kutunak ixango gañat.

Anton.—Eta nik, gaufitik